

Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Zagreb, 02. 09. 2020.

BOLESTI I ZDRAVSTVENA STANJA KOJA MOGU POVEĆATI RIZIK ZA TEŽE OBLIKE BOLESTI COVID-19

Od samog početka pandemije govori se o zdravstvenim stanjima koja mogu povećati rizik za teže oblike bolesti COVID-19 (osobe s respiratornim, kardiovaskularnim, malignim bolestima, dijabetesom, bubrežnim bolestima, imunodeficijencijama, osobe starije životne dobi). COVID-19 je nova bolest, te se još uvijek prikupljaju znanstvene spoznaje i informacije o utjecaju pojedinih zdravstvenih stanja na povećanje rizika za teške oblike bolesti COVID-19.

Najbolji način da se osobe s navedenim zdravstvenim stanjima smanje izgleda da se zaraze s COVID-19 je da ograniče svoje kontakte i susrete s drugim osobama što je više moguće, a posebno s osobama koje imaju simptome respiratorne infekcije. Važno je nositi masku, održavati fizički razmak te održavati pojačanu osobnu higijenu posebno higijenu ruku. U kućanstvu je neophodno držati se podalje od osobe s ovakvim zdravstvenim stanjem odnosno izbjegavati bliske kontakte, te provoditi druge preventivne mjere. Za ove osobe posebno je važno dosljedno i pravilno nositi masku, no njihovo zdravstveno stanje može biti takvo da ne mogu nositi masku. Ako je zdravstveno stanje osoba takvo da osoba samo kraće vrijeme podnosi masku, nošenje maske potrebno je ograničiti na posebno rizične situacije za zarazu COVID-19 koje osoba nikako ne može izbjeći, primjerice u javnom prijevozu, zdravstvenoj ustanovi i sl. Time je još važnije da njihovi ukućani i druge osobe s kojima su u kontaktu primjerice u školi ili na radnom mjestu stalno nose masku i dosljedno provode druge preventivne mjere.

Za većinu osoba s ovim zdravstvenim stanjem boravak u radnom okruženju s uobičajenim uvjetima rada, školi te obavljanje drugih obaveza ne predstavlja veći rizik za zdravlje od odlazaka u druge javne prostore poput trgovine, banke, restorana, sudjelovanje u javnom prijevozu i sl.

Unutar ovih skupina bolesti i zdravstvenih stanja može se razlikovati manji broj osoba koje pripadaju izrazito vulnerabilnoj (ranjivoj) skupini bolesnika, odnosno osoba čije je zdravstveno stanje izrazito narušeno. Za svaku izrazito vulnerabilnu osobu, potrebno je pojedinačno razmotriti zdravstveno stanje i funkcioniranje uzimajući u obzir aktualnu epidemiološku situaciju. Takve se osobe trebaju savjetovati s liječnikom primarne zdravstvene zaštite o svom zdravstvenom stanju u svjetlu aktualne epidemiološke situacije s pandemijom COVID-19, te eventualnim posebnim mjerama zaštite (pedijatar, liječnik obiteljske medicine, specijalist medicine rada, te za učenike liječnik školske medicine).

Izrazito vulnerabilne skupine bolesnika su odrasli i djeca, neovisno o dobi, sa slijedećim zdravstvenim stanjima:

- osobe koje su transplantirale solidne organe
  - osobe s određenim malignim bolestima:
- osobe s malignim bolestima za vrijeme primanja kemoterapije

- osobe koje imaju rak pluća i u tijeku je radikalna radioterapija
- osobe s hematološkim malignitetima i malignitetima koštane srži poput leukemije, limfoma, mijeloma, u bilo kojoj fazi liječenja
- osobe koje primaju imunoterapiju ili neku drugu trajnu terapiju maligne bolesti, uključujući terapiju T stanicama s kimeričnim antigenskim receptorima (CAR-T terapija)
- osobe koje zbog malignih bolesti primaju terapiju koja utječe na imunološki sustav poput inhibitora proteinske kinaze ili PARP inhibitore
- osobe koje su transplantirale koštanu srž ili matične stanice prije manje od šest mjeseci ili su još na imunosupresivnoj terapiji.
  - osobe s teškim bolestima dišnog sustava, uključujući cističnu fibrozu, teške oblike astme i teške oblike kronične opstruktivne bolesti pluća (težinu astme i KOBP definira izabrani liječnik, tu su prvenstveno osobe čija bolest zahtijeva specijalističku zdravstvenu skrb i trajnu terapiju pod nadzorom specijalista)
  - osobe s rijetkim bolestima koje značajno povećavaju rizik od infekcija (npr. teška kombinirana imunodeficijencija, djeca s povećanim rizikom od infekcija zbog drugih teških oblika primarne imunodeficijencije, homozigotna anemija srpastih stanica)
  - osobe koje primaju visoke doze imunosupresivnih lijekova (npr. djeca i odrasli s povećanim rizikom od infekcija zbog imunodeficijencije uzrokovane terapijom osnovne bolesti (npr. iatrogena imunosupresija nakon transplantacije ili teškog vaskulitisa)
  - osobe koje trebaju pomoć pri disanju uključujući kisik, sukciju, neinvazivnu ventilaciju ili profilaktički primaju antibiotike zbog ponavljajućih infekcija dišnog sustava
  - trudnice sa teškom srčanom bolešću (kongenitalnom ili stečenom)
  - osobe sa određenim srčanim bolestima:
- bolesnici s jednim ventrikulom sa ili bez palijativnog kirurškog zahvata
- dojenčad s neispravljenom prirođenom srčanom manom (relevantno za jaslice)
- srčani pacijenti s kroničnom cijanozom (saturacija kisikom trajno <85%)
- pacijenti s teškim kardiomiopatijama koje zahtijevaju trajno medikamentozno liječenje
- pacijenti s prirođenim srčanim manama koje zahtijevaju medikaciju za poboljšanje srčane funkcije
- pacijenti s plućnom hipertenzijom koja zahtijeva medikamentozno liječenje
- pacijenti koji su transplantirali srce
- pacijenti s prirođenim srčanim manama koji istovremeno imaju druge kronične bolesti (npr. kroničnu plućnu ili bubrežnu bolest)
  - druge osobe koje se klasificiraju kao izrazito vulnerabilne na temelju kliničke procjene izabranog liječnika ili kliničara.

Treba uzeti u obzir da će se ovaj dokumenta prilagođavati novim znanstvenim spoznajama.